

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر سن کنونی فرزند کوچکتر را x در نظر بگیریم، سن برادرش $x + 3$ خواهد بود. از طرفی ۷ سال پیش، مجموع سن آن دو با سن پدر برابر بوده است، پس:

$$\Rightarrow \begin{cases} x - 7 : \text{سن فرزند کوچکتر} \\ (x + 3) - 7 = x - 4 : \text{سن فرزند بزرگتر} \\ 62 - 7 = 55 : \text{سن پدر} \end{cases}$$

حال داریم:

$$(x - 7) + (x - 4) = 55 \Rightarrow 2x - 11 = 55 \Rightarrow 2x = 66 \Rightarrow x = 33$$

فرزند کوچکتر در حال حاضر ۳۳ سال سن دارد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خط موازی $y = 3$ خطی افقی است. (گزینه‌ی ۱ یا ۴) دامنه‌ی تابع از صفر تا ۱۰ است. بنابراین گزینه‌ی ۴ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. می‌دانیم یک رابطه، تابع است هرگاه به ازای ورودی‌های یکسان، خروجی یکسانی داشته باشیم. بنابراین پیکان‌هایی که به دو مقدار رفته‌اند، باید یکسان باشند.

$$2m + 1 = 3 \Rightarrow 2m = 2 \Rightarrow m = 1$$

در نتیجه داریم:

$$n - 1 = 4 \Rightarrow n = 5$$

$$\Rightarrow n - m = 5 - 1 = 4$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

برای حل این معادله از روش مربع کامل کردن استفاده می‌کنیم. ابتدا قرینه‌ی عدد ثابت معادله را به دو طرف معادله اضافه می‌کنیم، کل جملات را بر ضریب x^2 یعنی a تقسیم می‌کنیم، سپس مربع نصف ضریب x را به دو طرف معادله اضافه می‌کنیم. اکنون با تشکیل اتحاد مربع دوجمله‌ای معادله را حل می‌کنیم:

$$ax^2 - bx = -c \Rightarrow x^2 - \frac{b}{a}x = -\frac{c}{a}$$

$$\Rightarrow x^2 - \frac{b}{a}x + \left(-\frac{b}{2a}\right)^2 = \left(-\frac{b}{2a}\right)^2 - \frac{c}{a} \Rightarrow \left(x - \frac{b}{2a}\right)^2 = \frac{b^2 - 4ac}{4a^2}$$

$$\Rightarrow x - \frac{b}{2a} = \frac{\pm\sqrt{\Delta}}{2a} \Rightarrow x = \frac{b \pm \sqrt{\Delta}}{2a}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$t = 4 \Rightarrow \frac{5 - 4}{3 + 8} = \frac{29}{k^2 - 81} \Rightarrow \frac{1}{11} = \frac{29}{k^2 - 81} \Rightarrow k^2 - 81 = 29 \times 11$$

$$k^2 = 81 + 29 \times 11$$

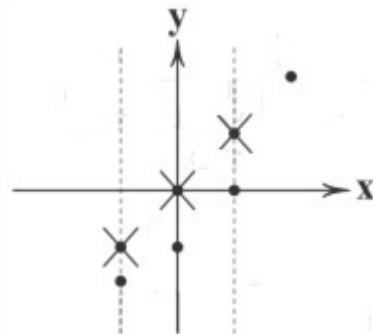
دو مقدار برای k وجود دارد. $\Rightarrow$ یک عدد مثبت

$$k^2 = 400 \Rightarrow k = \pm 20$$

محاسبه k :

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از نظر نمودار مختصاتی، رابطه‌ای تابع است که در آن هر خط موازی محور y ها، نمودار آن را حداکثر در یک نقطه قطع کند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. باید هر خط عمودی (موازی محور y ها) نمودار را حداکثر در ۱ نقطه قطع کند، پس باید حداقل ۳ نقطه را حذف کنیم، تا نمودار یک تابع را نمایش دهد:

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فرض می‌کنیم یکی از ریشه‌ها α باشد در این صورت ریشه‌ی دیگر $2\alpha + 3$ است، از طرفی در معادله‌ی

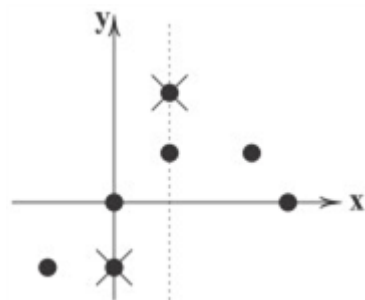
درجه‌ی دوم $ax^2 + bx + c = 0$ مجموع ریشه‌ها از رابطه‌ی $-\frac{b}{a}$ به دست می‌آید، پس داریم:

$$\text{مجموع ریشه‌ها} = -\frac{b}{a} \Rightarrow \alpha + 2\alpha + 3 = -\frac{3}{1} \Rightarrow 3\alpha + 3 = -3 \Rightarrow 3\alpha = -3 - 3 \Rightarrow 3\alpha = -6 \Rightarrow \alpha = -2$$

پس یکی از ریشه‌ها $\alpha = -2$ و ریشه‌ی دیگر $2\alpha + 3 = 2 \times (-2) + 3 = -1$ است که با جایگذاری یکی از ریشه‌ها در معادله، مقدار a را می‌یابیم:

$$x^2 + 3x + a = 0 \xrightarrow{\alpha = -2} (-2)^2 + 3 \times (-2) + a = 0 \Rightarrow 4 - 6 + a = 0 \Rightarrow a = 2$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. باید هر خط عمودی نمودار را حداکثر در یک نقطه قطع کند. پس باید حداقل ۲ نقطه از نمودار را حذف کنیم تا شکل حاصل، تابع به دست آید.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\text{BMI} = \frac{\text{کیلوگرم (وزن)}}{\text{متر (مجذور قد)}} \Rightarrow 23 = \frac{x}{(1/7)^2}$$

$$\Rightarrow x = 23 \times (1/7)^2 = 23 \times 2/49 = 66/47 \text{ کیلوگرم} \approx 66/5$$

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ابتدا ۳ نفر از ۸ نفر و سپس ۵ نفر از ۵ نفر باقی‌مانده را انتخاب می‌کنیم و طبق اصل ضرب

$$\binom{8}{3} \times \binom{5}{5} = \frac{8!}{3!5!} = \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{6 \times 5!} = 56$$

داریم:

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. قسمت رنگی شامل عضوهایی است که در C هست ولی در A نیست یا عضوهایی که در B هست ولی

در A نیست. پس نمایش آن به صورت $(C - A) \cup (B - A)$ است که می‌توان آن را به صورت $(B \cup C) - A$ نیز نوشت.

$$(B \cup C) - A = (B \cup C) \cap A'$$

هم‌چنین داریم:

۱۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تعداد نمونه‌های تصادفی n عضوی از جامعه‌ای N عضوی از رابطه $\binom{N}{n}$ به دست می‌آید. پس

$$\binom{60}{3} = \frac{60 \times 59 \times 58}{3 \times 2 \times 1} = 34220$$

داریم:

۱۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

احتمال عدد دوم زوج $\times$ احتمال عدد اول زوج + احتمال عدد دوم زوج $\times$ احتمال عدد اول فرد

$$= \frac{3}{5} \times \frac{2}{4} + \frac{2}{5} \times \frac{1}{4} = \frac{8}{20} = \frac{2}{5}$$

۱۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در اولین رقم سمت چپ باید یکی از ارقام ۲, ۳, ۴, ۵ قرار بگیرد، چون تکرار ارقام مجاز نیست، پس در جایگاه بعدی از ۴ رقم باقی مانده استفاده می‌کنیم و به همین ترتیب جایگاه‌های بعدی را انتخاب می‌کنیم.

$$4 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 96$$

بنابراین:

۱۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$n(S) = 2 \times 2 \times 2 \times 2 = 2^4 = 16$$

$$A = \left\{ (د, د, پ, پ), (د, پ, د, پ), (پ, د, د, پ), (پ, پ, د, د), (د, د, پ, پ), (پ, د, پ, د), (د, پ, پ, د), (پ, پ, د, پ) \right\} \Rightarrow n(A) = 8$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{8}{16} = \frac{1}{2}$$

۱۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\square A \square A \square A \square$$

$$\begin{cases} A \text{ جایگشت سه حرف} = 3! = 6 \\ S, R, V, N \text{ جایگشت حروف} = 4! \end{cases} \Rightarrow 1 \times 4! = 1 \times 24 = 24$$

$$\square \square A \square A \square A \rightarrow 24$$

$$A \square A \square A \square \square \rightarrow 24$$

$$\Rightarrow 24 + 24 + 24 = 72 \text{ حالت}$$

۱۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

همه ارقام به جز صفر

$$\begin{array}{c} \uparrow \\ \boxed{9} \times \boxed{10} \times \boxed{2} = 180 \\ \downarrow \quad \downarrow \\ \text{ارقام } 0 \text{ یا } 5 \quad \text{همه ارقام} \end{array}$$

$$p(5, 1) + c(7, 2) = \frac{5!}{4!} + \frac{7!}{5! \times 2!} = 5 + 21 = 26$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

$$n(S) = 6 \times 6 = 36$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$A = \left\{ (1, 2), (2, 3), (3, 4), (4, 5), (5, 6), (2, 1), (3, 2), (4, 3), (5, 4), (6, 5) \right\} \Rightarrow \frac{10}{36} = \frac{5}{18}$$

۲۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سبک سلجوقی را باید «بینابین» نامید، زیرا ویژگی‌های سبک عراقی نیز در آن به چشم می‌خورد.

۲۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی سایر گزینه‌ها:

۲) افزایش کاربرد لغات عربی مربوط به دوره غزنوی و سلجوقی و تکرار فعل یا اسم مربوط به دوره سامانی است.

۳) سادگی فکر و کلام از ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است.

۴) در سبک دوره سامانی افزایش کاربرد نشانه‌های جمع فارسی بر جمع عربی اتفاق می‌افتد.

۲۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. چون بین تمام کلمات دو مصراع سجع متوازی وجود دارد. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) دل و جان: سجع متوازن

۳) بوی جوی و یاد یار: سجع متوازن

۴) عقل و شرع: سجع متوازن

۲۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در اینگونه تست‌ها یک آرایه آسان را در حالت تکراری پیدا کنیم دو گزینه حذف می‌شود.

(البته همه آرایه‌های بالا آسان‌اند) مثال موازنه (آرایه اول) در گزینه‌های (ب و ه) دو بار تکرار شده‌اند، ب موازنه دارد، (تقابل

سجع‌های متوازی و متوازن)، گزینه‌های ۲ و ۴ حذف می‌شود، آرایه بعدی، ترصیع (سومین آرایه)، الف و ه که بیت ه ترصیع دارد.

(ب) موازنه (تقابل سجع‌های متوازی و متوازن)

الف) سجع، کلمات سجع در شعر می‌توانند یک مصراع را به دو یا سه نیم‌مصراع تقسیم کنند که قافیه میانی یا درونی می‌سازد. (صفا ده - ما ده - فنا ده)

ه) ترصیع تقابل سجع‌های متوازی

ج) یاد و یار: واج‌آرایی

د) واژه‌آرایی = تکرار صدای (داد = عدل و داد) دو بار تکرار شده است به یک معنا.

۲۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شعر تعلیمی (حکمی و اندرزی) در این دوره به‌وجود آمد، اما در دوره سلجوقیان به پختگی رسید.

گزینه‌های دیگر کاملاً صحیح هستند.

۲۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. همه گزینه‌ها درباره نتیجه ستمکاری حاکمان ظالم است، غیر از گزینه ۲ که درباره نتیجه فکر نادرست و

توطئه علیه دیگران است.

۲۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۲۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. موازنه:

بدان	حجّت	که	دل	را	زنده	دارد
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
بدان	آیت	که	جان	را	بنده	دارد

وزن مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۳): مفاعیلن مفاعیلن فعولن

۲۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

نثر این دوره، ساده و روان است و بیشتر به موضوع‌های حماسی، ملی و تاریخی توجه دارد.

۳۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت گزینه‌ی ۱ به سبک عراقی سروده شده، لغات عربی و مفاهیم عاشقانه در آن نمودار است؛ اما کمی

لغات عربی و روح حماسه در گزینه‌های ۲ و ۳، و غلبه‌ی جنبه‌های عقلانی در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ بیان‌گر سبک خراسانی این ابیات است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۳۱

(۱) این تقسیم‌بندی مربوط به بهار است.

(۲) شش رده صحیح است.

(۳) بعد از اسلام صحیح است.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در این گزینه علاوه بر آرایه‌ی موازنه، سجع متوازی نیز دیده می‌شود (یعنی واژه‌ها حروف پایانی مشترک دارند) در سایر گزینه‌ها فقط آرایه‌ی موازنه دیده می‌شود.

هم حرکاتش متناسب به هم
↓ ↓ ↓ ↓ ↓
هم خطواتش متقارب به هم

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. موارد الف، ج و هـ مربوط به ویژگی‌های فکری سبک خراسانی است. تشریح سایر موارد:

ب) کم بودن لغات عربی و لغات بیگانه در مقایسه با دوره‌های بعد: ویژگی زبانی

(د) فکر و کلام در شعر این سبک ساده است و هنوز با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درنیامیخته است.

۳۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تقطیع هجایی هر گزینه:

— U U U | — — U | — — U | — — U (۳ و ۱)

— U | — U U U | — — U | — — U (۲

— UU| — — UU| — — UU (f

۳۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۳ خیال (غیرحسی) به چراغ (حسی) مانند شده است.

گزینه‌ی ۱: «دشت به لوح زمردین با صحیفه‌ای از رخام که هر دو طرف تشبیه حسی هستند.»

گزینه‌ی ۲: تشبیه در مردانت به مردان که هر دو حسی هستند.

گزینه‌ی ۴: باغ به بناگوش نیکوان که امور حسی هستند.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بیت صورت سؤال، در وزن «فعلاتن مفاعیلن فعْلن» سروده شده است و با این مصراع هموزن است. در بیت صورت سؤال، اختیار ابدال (رکن پایانی مصراع اول) و آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن (رکن اول هر دو مصراع) به کار رفته است. همچنین در مصراع داده شده، علاوه بر اختیار آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن، دو اختیار زبانی تغییر کمیت مصوت در رکن اول به کار رفته است.

۳۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(ب) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن / مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

(د) مفعولٌ مفاعیلن مفعولٌ مفاعیلن / مستفعلٌ مفعولن مستفعلٌ مفعولن

۳۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. وزن این بیت، «مفتعلن فاعلات مفتعلن فع» می باشد که جزء دسته بندی اوزان ناهمسان می باشد. وزن سایر گزینه ها:

سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن (همسان)

گزینه‌ی «۲»: مفتعلن مفتعلن فاعلن (همسان)

گزینه‌ی «۴»: مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (همسان دوری)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. وزن صحیح مصرع چهارم این گونه است: «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن»

۴۰

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بررسی آرایه‌ی تلمیح در ابیات:
 الف) اشاره به معجزه‌ی حضرت مسیح (ع) در زنده کردن مردگان به اذن خداوند
 ب) اشاره به ماجرای حضرت خضر (ع) و آب حیات
 ج) اشاره به داستان لیلی و مجنون
 د) اشاره به سخن معروف «جواب ابلهان خاموشی است»
 هـ) اشاره به آیتی از قرآن کریم که عبارت «اولی الابصار» در آن‌ها وجود دارد.

۴۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مصراع دوم، تضمین سیف فرغانی از این بیت سعدی است:
 خوی سعدی است نصیحت چه کند گر نکند / مشک دارد نتواند که کند پنهانش

۴۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آرایه‌ی تلمیح در سایر ابیات:
 گزینه‌ی ۲: اشاره به داستان در آتش افکندن حضرت ابراهیم (ع)
 گزینه‌ی ۳: اشاره به داستان حضرت یوسف (ع)
 گزینه‌ی ۴: اشاره به اُمّی بودن (درس نخوانده بودن) پیامبر اسلام (ص)

۴۳

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

با	ور	مَد	کن	کِ	صو	زَ	تِ	او	عَقْد	لِ	مَن	بِ	بِرْد
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
عَقْد	لِ	مَد	نَکَل	بِ	بِر	د	کِ	صو	زَ	نِ	گَا	ر	اوست
-	U	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	U
	↓												
مفعول	فاعلات	مفاعیل	فاعلن										

۴۴

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه‌ی (۴) به مثل معروف «جواب الاحمق السکوت» اشاره دارد.

۴۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

بیت الف) بیت تلمیح ندارد / تشبیه: هم چو نوروزی
 بیت د) بیت تضاد ندارد / مصراع دوم تضمین است.

۴۶

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. وزن مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی (۴): مفتعلن فاعلات مفتعلن فَع
 وزن سایر گزینه‌ها:

(۱) مفتعلن مفعولن مفتعلن مفعولن

(۲) مفتعلن فاعلن // مفتعلن فاعلن

(۳) مفتعلن مفاعِلن // مفتعلن مفاعِلن

۴۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت جناس، وجود ندارد.

واج‌آرایی: ک، ر / تشخیص: ناله کردن دل / تلمیح به داستان کوه کندن فرهاد برای رسیدن به شیرین.

۴۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. همه‌ی گزینه‌ها بر وزن «فاعلاتن / مفاعِلن / فَعِلُن» هستند.
 گزینه‌ی ۴ بر وزن «مفعول / فاعلات / مفاعِلن» است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌ها: ۴۹

- گزینه‌ی ۱: «مفاعِلن فَعَلاتِن مفاعِلن فَعَلن» (U - U - U - U - U - U - U - U) از اوزان ناهمسان است.
گزینه‌ی ۲: «مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلُ فاعلن» (U - U - U - U - U - U - U - U) از اوزان ناهمسان است.
گزینه‌ی ۳: «فاعلاتن فَعَلاتِن فَعَلاتِن فَعَلن» (U - U - U - U - U - U - U - U) از اوزان همسان است.
گزینه‌ی ۴: «مفتعلن فاعلاتُ مفتعلن فَع» (U - U - U - U - U - U - U - U) از اوزان ناهمسان است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی وزن گزینه‌ها: ۵۰

- (۱) مفعولُ فاعلاتُ مفاعیلن (مستفعلن مفاعِلُ مستفعل) = وزن ناهمسان
(۲) مفعولُ مفاعِلن فَعولن (مستفعلُ فاعلاتُ مستف) = وزن ناهمسان
(۳) فاعلاتن فَعَلاتِن فاعلاتن فاعِلن = وزن همسان
(۴) مفاعِلن فَعَلاتِن مفاعِلن فَعَلن = وزن ناهمسان

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۵۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۵۲

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های دیگر: ۵۳

- گزینه ۲: انسداد اجتماعی بیش‌تر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌شود - موقعیت اجتماعی معلم تغییری نکرده است، بنابراین، افقی است.
گزینه ۳: موقعیت اجتماعی معلم تغییری نکرده است، بنابراین، افقی است.
گزینه ۴: انسداد اجتماعی بیش‌تر در جوامعی وجود دارد که موقعیت اجتماعی افراد براساس ویژگی‌های انتسابی تعیین می‌شود.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در جامعه سرمایه‌داری هویت افراد بیش‌تر به ثروت و توان اقتصادی آن‌ها وابسته است. هر جهان اجتماعی براساس هویت خود، با طبیعت و بدن آدمی تعامل می‌کند. ۵۴

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. جامعه‌ای که قواعد و روابط آن براساس ارزش‌های اقتصادی است، تحرک اجتماعی صعودی را تنها برای کسانی ممکن می‌سازد که منابع ثروت را در اختیار دارند. ۵۵

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حقایق هر چند خود ثابت‌اند؛ ولی از جهت قرار گرفتن در قلمرو آرمانی و واقعی، تغییرپذیرند. یعنی برای جهان‌های اجتماعی، امکان انحراف از حق و پذیرش باطل وجود دارد؛ همان‌گونه که امکان خروج از باطل و قبول حق وجود دارد. ۵۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۵۷

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه نادرست: ۵۸

هر آنچه افراد از تجربه‌های فردی و اجتماعی خود، مطالعات مدرسه‌ای، دانشگاهی و ... می‌آموزند، ذخیره‌ی آگاهی یا ذخیره‌ی دانشی آن‌ها را شکل می‌دهد.
توجه داشته باشید که دانش عمومی، گسترده‌ترین بخش ذخیره‌ی دانشی ماست و نمی‌توان آن را با ذخیره‌ی دانشی مترادف دانست.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۵۹

۶۰ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

۶۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. فلسفه نه جزء علوم طبیعی است و نه جزء علوم انسانی و اجتماعی، بلکه خود دانشی مستقل است.

۶۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

۶۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. علوم اجتماعی با دایوری درباروی. پدیده‌های اجتماعی. و انتقاد از آنها. فرصت موضع‌گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می‌آورند.

۶۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

در قرن بیستم نتایج این باور که میرز علم و غیر علم را تجربه و تبیین تجربی تعیین می‌کند، مورد تردید قرار گرفت و زمینه‌ی رونق و غلبه تفسیر و رویکرد تفسیری فراهم شد.

۶۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. وزن بیت (مفعول مفتعلن فاعلن)

(نکته: اگر رکن اول مصراع «مستفعل» یا «مفعول» باشد یا رکن اول «مستفعلن» و رکن دوم متفاوت باشد، هجاهای بیت را می‌توان به دو صورت دسته‌بندی کرد). وزن سایر ابیات با دو دسته‌بندی هجایی:

(۲) مستفعلن فعلن مستفعلن فعلن = مفعول مفتعلن مفعول مفتعلن

(۳) مستفعل مستفعل مستفعل مستف = مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

(۴) مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل = مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

۶۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در روش علمی و برای انجام آزمایش صحیح و همچنین سهولت در اندازه‌گیری‌ها باید متغیر مورد نظر

به‌شکل دقیق، شفاف و قابل اندازه‌گیری تعریف شود. به این تعریف، «تعریف عملیاتی» می‌گویند. در تعریف عملیاتی، ویژگی‌های روان‌شناختی به‌صورت عدد یا مقدار بیان می‌شود.

۶۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر چه پردازش مفهومی‌تر باشد، شناخت شکل گرفته، پایدارتر و کارآمدتر خواهد بود.

پردازش ادراکی متکی بر ویژگی‌های حسی مانند اندازه و شکل محرک است اما پردازش مفهومی علاوه بر ویژگی‌های حسی، تحت تأثیر ویژگی‌های کیفی نیز قرار دارد.

۶۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «نظریه» مجموعه‌ای است از اصول یا قوانین و «قوانین» مجموعه‌ای است از فرضیه‌های تأیید شده؛

پس می‌توان گفت که نظریه از جمع تعدادی از فرضیه‌های تأیید شده تشکیل شده است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: مشاهده و تجربه رکن اساسی روش علمی است.

گزینه ۳: مفهوم خلاقیت به علت اینکه جزو مفاهیم انسانی است، تبیین‌های متفاوتی دارد.

گزینه ۴: تعریف عملیاتی و تکرارپذیری از ویژگی‌های روش علمی هستند.

۶۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. محرک هدف در این حالت «صدای آژیر پلیس راهنمایی و رانندگی» است و اعلام حضور محرک هدف

از طریق «کم کردن سرعت» محقق می‌شود. با توجه به این توضیحات محرک هدف غایب بوده اما راننده حضور آن را اعلام کرده است، پس حالت «هشدار کاذب» رخ داده است.

۷۰ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تازگی موضوع ارائه شده، تمرکز ایجاد می‌کند، ولی اگر محرک موردنظر به دفعات متعدد ارائه شود، فرد

با آن آشنایی نسبی پیدا می‌کند و خوگیری شکل می‌گیرد. خوگیری شامل عادت کردن به محرک خاص است؛ به نحوی که به

تدریج کمتر و کمتر به آن محرک می‌پردازیم (تمرکزمان کاهش می‌یابد).

۷۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. روش علمی که روش موردنظر روان‌شناسان نیز هست با دو ویژگی «تعریف عملیاتی» و «تکرارپذیری» شناخته می‌شود.

۷۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. منظور از رشد درک اخلاقی در کتاب همان انجام عمل اخلاقی است، هر چند ممکن است دلیل انجام عمل اخلاقی متفاوت باشد؛ مثلاً یک کودک کاری را اخلاقی بداند که دوستش را خوشحال می‌کند، در حالی که وقتی بزرگ می‌شود کار اخلاقی را به دلیل درستی آن انجام می‌دهد و نه برای خوشحال کردن دوستش (به معنای دیگر، کودکان بدون توجه به قصد و نیت افراد و بر مبنای پیامد و نتیجه عمل قضاوت اخلاقی می‌کنند).

۷۳ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آخرین مرحله‌ی شناخت پایه، حافظه است. حافظه ابزاری برای گذر از مرحله‌ی شناخت پایه و ورود به شناخت عالی یعنی تفکر است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

(۲) تعریف ادراک (۳) تعریف حل مسئله (۴) تعریف تصمیم‌گیری

۷۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. نبود مرور کارآمد یعنی تکرار صرف، باعث عدم کنترل اثر گذشت زمان می‌شود. مطالعه‌ی بی‌وقفه (بدون استراحت)، باعث عدم کنترل اثر تداخل می‌شود.

۷۵ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. روان‌شناسی نوین، در تبیین موضوعات مورد مطالعه، با واژه شناخت سروکار دارد.

۷۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آماده‌سازی، زمانی اتفاق می‌افتد که شناخت محرک معینی، تحت تأثیر ارائه‌ی پیشین همان محرک یا محرک شبیه آن قرار می‌گیرد.

۷۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. شیوه‌های مبتنی بر سیر و سلوک و روش‌های شهودی: مهم‌ترین ویژگی این شیوه، شخصی و غیرقابل تعمیم بودن آن روش‌ها است.

۷۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نوجوانی دوره‌ای است که با شدیدترین و گسترده‌ترین تغییرات زیستی همراه است.

۷۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. همه نظریه‌های علمی در دو سطح مذکور به یک اندازه رشد نکردند؛ زیرا ساختار ظاهری برخی نظریه‌ها در زمان ارائه، قابل بررسی تجربی نیست. این موضوع در همه علوم مشهود است؛ چنان‌که در روان‌شناسی هم برخی نظریه‌ها، پشتوانه تجربی قوی ندارند.

۸۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نازنین رفتار مادرش را به عنوان یک هیجان مثبت درک کرده است و به همین دلیل برای دریافت مجدد این هیجان، رفتارش را تکرار می‌کند، در نتیجه کودک با دریافت واکنش دیگران به هیجانات خود جهت می‌دهد.

۸۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بلادنا الجميلة: کشور (میهن) زیبای ما (رد گزینه‌های ۱ و ۳، ترکیب اضافی، وصفی مخلوط است.) / معالمها الثقافية: آثار فرهنگی‌اش (رد گزینه‌های ۱ و ۴؛ «معالم» یعنی «آثار» نه «ساختمان‌ها، بناها» / تجذب: جذب می‌کند (رد گزینه ۳؛ فعل متعدی است، نه لازم) / كثيرا من السائحین: بسیاری (خیلی) از گردشگران (رد گزینه ۴) / إلیها: به سوی خود، به خود (رد گزینه‌های ۳ و ۴)

۸۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خطاها به ترتیب:

(۱) گرفتند، باکتری‌ها (۲) باکتری‌ها، شهر (۴) اقیانوس

۸۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. خطاها به ترتیب:

(۱) بیابان‌ها (۲) بیماری (۳) که در بیابان، غریزه‌شان

۸۴ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خطاها به ترتیب:

(۲) تولیدات (۳) گردشگر، دست می‌یابد (۴) گردشگری

۸۵ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «الاستِئَانَةُ»: یاری جستن، کمک خواستن (رد گزینه‌ی «۱») / «جُرح»: زخم (رد گزینه‌های «۱ و ۳») /

«عَلِمُوا»: بدانید (رد گزینه‌های «۱ و ۲») / «يَمْتَلِكُ»: دارد (رد گزینه‌ی «۳») / «عُدَد»: غده‌ها (رد گزینه‌ی «۱») / «مَمْلُوءٌ»: پر» در
گزینه‌ی «۱» ترجمه نشده است. (رد گزینه‌ی «۱»)

۸۶ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (۱) بعد از اینکه علوم قرآنی را فراگرفت، به یادگیری پزشکی پرداخت. (درست)

(۲) هنگامی که پزشکی و علوم طبیعی را فرا گرفت به ادبیات علاقه پیدا کرد. (نادرست) [پزشکی و علوم طبیعی و الهی را بعد از سایر
علوم فراگرفت.]

(۳) وی هنگامی به علم پزشکی علاقه پیدا کرد که ریاضی و جبر را می‌دانست. (نادرست)

(۴) به مناطقی مختلف برای به دست آوردن علوم در مراکز آنها رفت. (درست)

ترجمه‌ی متن:

شیخ‌الرئیس ابن سینا همان پزشک مشهور و فیلسوف بزرگ است. او به کشورهایی که مراکز علم به‌شمار می‌آمدند سفر کرد و به علوم
مختلف، به ویژه علوم قرآنی، ادبیات، ریاضی، جبر و فقه مشغول شد و بعد از آن به علم پزشکی و علوم طبیعی و الهی علاقه پیدا
کرد. دانشمندان زیادی نزد وی آمدند و از وی فنون پزشکی و درمان‌هایی را که از تجربه به دست آورده بود، می‌گرفتند. گفته
می‌شود وی در مدت اشتغالش در به دست آوردن علوم حتی یک شب را کامل نخوابیده است و کاری به جز مطالعه نداشته است. از
جمله تألیفات وی کتاب «شفا» در فلسفه و کتاب «قانون» در پزشکی است. همچنین کتاب‌های دیگری نیز در علوم و فنون مختلف
دارد.

۸۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (۱) وظیفه‌ی ماست که در به دست آوردن علوم زمانه‌ی خود بیشتر و بیشتر تلاش کنیم. (درست)

(۲) ابن سینا فقط پزشک نبود، بلکه او فیلسوف و ادیب نیز بود. (درست)

(۳) دانشمندان برای یادگیری علوم مختلف نزد ابن سینا می‌آمدند. (نادرست) [در متن آمده که دانشمندان فقط برای یادگیری فنون
پزشکی و درمانی نزد وی می‌آمدند.]

(۴) ابن سینا به مرکزهای علمی زیادی در کشورهای مختلف سفر می‌کرد. (درست)

۸۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «کثیرون» منصوب به فتحه نیست، بلکه مرفوع به «واو» است و نقش آن «صفت» برای علماء (فاعل)

است که به تبعیت از آن مرفوع شده است. [توجه: جمع‌های مذکر سالم وقتی «ون» داشته باشد، همیشه مرفوع به «واو» هستند!]

۸۹ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی ۱ پس از جارّ و مجرور «علی الأرض» به فعل «تساقطت» می‌رسیم، در نتیجه جمله فعلیه

است، بنابراین مبتدا و خبر ندارد!

در گزینه‌ی ۲ حرف مشبّه بالفعل «إنّ» به کار رفته است، در نتیجه اسم و خبر داریم. «مطر» اسم «إنّ» و «یحدث» خبر آن است!

در گزینه‌ی ۳ «لای» نفی جنس به کار رفته است، در نتیجه اسم و خبر داریم. «طعام» اسم «لا» و «طَبِخَ» خبر آن است!

در گزینه‌ی ۴ هم جمله‌ی اسمیه داریم، در نتیجه خبر خواهیم داشت.

«قول» مبتدا و «نصف» خبر است!

نکته: در جملاتی که مبتدا، حروف مشبّه بالفعل، لای نفی جنس و افعال ناقصه (کان، صار، لیس، أصبح) به کار می‌رود حتماً خبر
داریم!

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اعراب مجرور متعلق به مضاف‌الیه و مجرور به حرف جر است یا صفتی که موصوفش مجرور باشد. در گزینه‌ی درست اسم مجرور نداریم (هذه: فاعل و مبنی / الحافلة نمی‌تواند مضاف‌الیه باشد و به‌عنوان مشارالیه مرفوع می‌باشد / «المسافرون» فاعل است و مرفوع)
رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) «المُعَلِّمِينَ»: مضاف الیه و مجرور
- (۲) «كُلٌّ»: مجرور به حرف جر / «ذُنْبٌ وَ الْخُلُقُ»: مضاف‌الیه
- (۳) «هَجَرَ»: مجرور به حرف جر

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کلمه «مُسْتَمِرَّة» بر وزن «مُسْتَفْعِلَةٌ» به صورت «مُسْتَمِرَّة» با حرکت کسره به حرف میم صحیح است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. کلمه‌ای که ویژگی‌های حال را داشته باشد یافت نمی‌شود.
دلایل رد سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: حال از نوع جمله اسمیه وجود دارد: «و هی».
- گزینه ۲: «خَائِباً» حال از نوع مفرد به شمار می‌رود.
- گزینه ۳: «مستمعاً» حال از نوع مفرد می‌باشد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. الصحف: جمع مکسر و مضاف‌إلیه است. رد سایر گزینه‌ها:

- (۱) الرجال و الأفعال: جمع مکسر و مجرور به حرف جر / أسماء: جمع مکسر و مبتدا
- (۳) حشرات: جمع سالم و مضاف‌إلیه
- (۴) مناظر: جمع مکسر و مجرور به حرف جر

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رد گزینه‌ها:

- (۱) معلوم
- (۲) معرب
- (۳) فاعل

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «هی کانت معوقه» حال از نوع جمله است. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) متحدین — خبر صار
- (۲) ممزوجة — صفت برای «أبیاتاً»
- (۳) معرزة — صفت برای «فتاة» - راضیه — اسمی که بعد از «و» بیاید، نمی‌تواند حال باشد.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «مُعِيناً» مفعول دوم برای فعل دومفعولی «عَدَّ» است، هم‌چنین دقت کنید که «بسرعة» به سرعت» جار و مجرور است و نمی‌تواند نقش حال داشته باشد. تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: «رسولاً» حال است. دقت کنید فعل «أرسل» دومفعولی نیست، پس حواستان باشد «رسولاً» را با مفعول اشتباه نگیرید.

ترجمه‌ی عبارت: «پروردگار بخشنده‌ی ما او را به‌سوی گروه کافر، پیغام‌آور فرستاد تا آنان را هدایت و به دین حق دعوت کند!»
گزینه‌ی «۲»: «أقلّ» حال است.

ترجمه‌ی عبارت: «این مرد با پشتکار در کارخانه‌ی ما کار می‌کند و با وجود فعالیت‌های زیادش احساس تنبلی نمی‌کند.»

گزینه‌ی «۳»: «مختلفة» حال است. (حواستان باشد اگر «مختلفة» در این عبارت، «ال» می‌گرفت، نقش «صفت» را می‌داشت و دیگر «حال» محسوب نمی‌شد.)

ترجمه‌ی عبارت: «انسان موفق تنها کسی است که با سختی‌های زندگی در حالی که مختلف هستند، روبه‌رو می‌شود، ولی به تلاش‌های خود ادامه می‌دهد!»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ۹۷

حرکات کلمات: «المِطار» - «مُتَأَخِّرِينَ» - «الطَّائِرَةُ»، نادرست است! و «المِطار» - «مُتَأَخِّرِينَ» - «الطَّائِرَةُ» درست است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌ها: ۹۸

گزینه‌ی «۱»: «و نحن قد استعددنا» جمله‌ی حالیه است، اما «حاضرات» خبر افعال ناقصه است. (۱ حال)

گزینه‌ی «۲»: «محكمة» حال است، اما «طویل» صفت است. (۱ حال)

گزینه‌ی «۳»: «مجذین» حال است، همچنین «و أنتم تحبون» جمله‌ی حالیه است. (۲ حال)

گزینه‌ی «۴»: «مُتفائلین» حال است، اما «مُتشائمین» خبر افعال ناقصه است.

همچنین «أبدأ» قید زمان محسوب می‌شود. (۱ حال)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۹۹

«يلعبون» خبر «كان» و «مسرورين» حال برای توصیف حالت «الأولاد» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی «۱»: در عبارت داده شده، حال به‌کار نرفته است، «مُمطرأ» خبر افعال ناقصه است.

گزینه‌ی «۳»: «رجل» مرجع حال و از اعضای بدن است، لذا باید حال برای آن به‌شکل مؤنث بیاید، در حالی که حال به‌صورت مفرد مذکر آمده است.

گزینه‌ی «۴»: حال جمله‌ی اسمیه شامل «میتدا + خبر» است و خبر، اگر اسم باشد، باید به‌صورت مرفوع بیاید، در حالی که در

گزینه‌ی «۴» خبر منصوب آمده است. (شکل درست: و هو محزون)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه‌ی «۳»، «الساساتین» نقش مضاف‌الیه را دارد، نه صفت! ۱۰۰

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. داریوش سوم آخرین فرمانروای هخامنشی پس از قتل اردشیر سوم بر تخت نشست، دلیر و جوانمرد بود ۱۰۱

اما تدبیر و درایت شاهان نخستین هخامنشی را نداشت. بررسی گزینه‌های نادرست:

۱- اسامی باید جابه‌جا شوند — داریوش سوم - اردشیر سوم

۳- پس از خشایارشا — اردشیر دوم روی کار آمد در زمان او برادرش سر به شورش برداشت از صفت او خوش‌گذرانی و جاه‌طلبی بوده نه دلیری و جوانمردی.

۴- کورش کوچک برادر اردشیر دوم بود و اردشیر دوم بر تخت نشسته بود که با شورش برادرش روبه‌رو شد و کورش کوچک در جنگ کشته شد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. ۱۰۲

منشور کورش نماد فرهنگ مدارجویانه و انسانی ایرانیان است.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. خاندان هخامنشی از زمان پادشاهی اردشیر دوم که از ۴۰۴ تا ۳۵۸ ق.م. حکومت می‌کرد، دچار تفرقه‌ی ۱۰۳

درونی شد. در ابتدای زمامداری او، برادرش کورش کوچک در آسیای صغیر به سر شورش برداشت و با سپاهی از مزدوران یونانی راهی پایتخت شد. در جنگی که میان دو برادر رخ داد، کورش کوچک شکست خورده و کشته شد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نقوش و پیکره‌های برجای مانده از دوره‌ی ایلامی نشان می‌دهد که زنان در امور اجتماعی و اقتصادی و ۱۰۴

مراسم رسمی سیاسی و دینی حضور چشمگیری داشته‌اند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ۱۰۵

ایران به واسطه موقعیت جغرافیایی خود در جنوب غربی آسیا، پل ارتباطی شرق و غرب جهان باستان بود. در عصر باستان مهم‌ترین راه‌های زمینی و دریایی که تمدن‌ها و کشورهای بزرگ را به یک‌دیگر متصل می‌کردند، از ایران می‌گذشتند و خلیج فارس و دریای مکران نقش مهمی در برقراری ارتباط تجاری، سیاسی، نظامی و فرهنگی میان سرزمین‌های دور و نزدیک جهان آن روز داشتند. این موقعیت جغرافیایی، ایران را به کانون مبادلات فرهنگی، هنری و اقتصادی در جهان باستان تبدیل کرده، موجب شده بود که ایرانیان نقش فعال و مؤثری در انتشار و گسترش فرهنگ و تمدن به عهده گیرند. کشور ما به دلیل موقعیت جغرافیایی خود، در معرض مهاجرت‌ها و هجوم پیایی اقوام مختلف و حکومت‌های خارجی قرار داشت. این مهاجرت‌ها و هجوم‌ها تأثیر فوق‌العاده‌ای بر جنبه‌های گوناگون زندگی سیاسی، اجتماعی، فکری، فرهنگی و اقتصادی ایرانیان در طول تاریخ گذشته است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در قرون نخستین هجری مورخان مسلمان ایران مانند طبری، دینوری و ... با استفاده از ترجمه‌ای که از خدای‌نامه‌ها به عربی شده بود، اقدام به نگارش تاریخ ایران باستان کردند. نوشته‌های این مورخان تا دویست سال پیش هم‌چنان منبع اصلی مطالعه و شناخت تاریخ ایران باستان به حساب می‌آمد. متن اصلی خدای‌نامه‌ها و ترجمه‌ی عربی آن‌ها از بین رفته و چیزی از آن‌ها باقی نمانده است. ۱۰۶

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. داریوش یکم در ابتدای حکومتش دستور داد کاخی بزرگ به نام آپادانا در شهر شوش به عنوان پایتخت اداری حکومت هخامنشی ساخته شود. ۱۰۷

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. پس از تسلط افغان‌ها بر اصفهان، یکی از پسران شاه سلطان حسین صفوی به نام تهماسب، برای گردآوری نیرو و بازگرداندن حکومت صفویان، از پایتخت گریخت. برخی از سرداران و سران ایل‌ها مانند نادر افشار و فتحعلی‌خان قاجار به او پیوستند و در نخستین گام، خراسان را تصرف کردند. سپس نادر افشار، ابتکار عمل را به دست گرفت و فرماندهی سپاه تهماسب را عهده‌دار شد. او طی چندین جنگ افغان‌ها را شکست داد. نادر سپس مهاباد را با روسیه و عثمانی متحد کرد. سپاه تحت فرمان او در چندین جنگ بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین‌های اشغال شده‌ی ایران را آزاد کرد. ۱۰۸

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در نتیجه‌ی وضع قوانین سخت توسط دولت انگلیس و تمایل اشراف آمریکایی بیه بیرون راندن رقیب و تحریکات فرانسویان، مردم این سرزمین برای رسیدن به استقلال وارد جنگ طولانی با انگلستان شدند. این جنگ سرانجام با پیروزی مستعمره‌نشینان و استقلال آمریکا به پایان رسید. ۱۰۹

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر چه تدابیر قائم مقام موجب سر و سامان یافتن امور کشور شد، ایستادگی او در مقابل زیاده‌خواهی‌های انگلیسی‌ها و تلاش برای کاستن از دخالت ناروای محمدشاه و درباریان در امور کشور، اسباب دسیسه‌گری مخالفانش را فراهم آورد و شاه را نسبت به این وزیر بزرگ بدبین کرد. ۱۱۰

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نخستین تحول صنعتی در نساجی و پارچه‌بافی صورت گرفت. سپس این انقلاب در کشاورزی، حمل‌ونقل و دیگر بخش‌های تولید نیز رخ داد و در نتیجه‌ی آن، تولیدات صنعتی افزایش قابل توجهی یافت. ۱۱۱

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۱۲

درس ۶ صفحه ۴۶

در زمان فتحعلی شاه و محمدشاه، به سبب اختلافات مرزی، بدرفتاری عثمانیان با زائران ایرانی عتبات عالیات و مشکلات تجاری، تنش‌هایی میان دو کشور بروز کرد اما با وساطت دولت‌های انگلستان و روسیه مذاکراتی میان ایران و عثمانی صورت گرفت و این قراردادها با وساطت روسیه و انگلیس منعقد گردید.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در نتیجه‌ی وضع قوانین سخت توسط دولت انگلیس و تمایل اشراف آمریکایی برای بیرون راندن رقیب و تحریکات فرانسویان، مردم این سرزمین برای رسیدن به استقلال وارد جنگ طولانی با انگلستان شدند. ۱۱۳

۱۱۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هر کدام از دریاهاى مرزى کشور ما يعنى خليج فارس، درياى عمان و درياى خزر، از نظر موقعيت مطلق (طول و عرض جغرافيايى و پديده‌هاى ثابت) و موقعيت نسبي (مجاورت با يك پديده انساني يا طبيعي که ممکن است در طى زمان، دچار تغيير شوند) داراي مشخصات منحصر به فرد هستند و ممکن است در برخى موارد مشابهت‌هاىي داشته باشند (مانند داشتن منابع نفت و گاز درياى خزر و خليج فارس). براساس اين سؤال مورد الف رودهاى ورود خليج فارس را نشان مى‌دهد. مورد ب از ويژگى‌هاى صيد آبزيان خليج فارس است که ساير درياها فاقد آن هستند و مورد ج بيان گر رودهاى ورودى به درياى خزر است.

۱۱۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. طولانى‌ترين رودهاىي که به اين دريا مى‌ريزد عبارت‌اند از: رود ولگا و اورال از شمال، سفيدرود و هراز از جنوب دريا يا شمال ايران، رود اترک و گرگان از جنوب شرق و رود کورا و ارس از سمت جنوب غرب. قابل ذکر است که در اين سؤال به جهت جغرافيايى رودهاى ورودى توجه داشته باشيد. به ويژه اين که شمال کشور ما همان جنوب درياى خزر است.

۱۱۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. به طور کلی با افزايش عرض جغرافيايى زاويه تابش از حالت عمود به تدريج به سمت مايل جابه‌جا مى‌شود. بنابر اين شهرهاىي که در عرض‌هاى پايين‌تر هستند نسبت به شهرهاىي که در عرض‌هاى بالاتر قرار دارند زاويه تابش عمودترى دارند. در اين سؤال بوشهر و بندرعباس از جمله شهرهاى جنوبى کشورمان هستند که زاويه تابش آن‌ها نسبت به اصفهان، يزد، زاهدان و سمنان عمودتر است.

۱۱۷ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
دما، بارش و فشار از مهم‌ترين داده‌هاى هواشناسى هستند که در ايستگاه‌هاى هواشناسى اندازه‌گيرى مى‌شوند.

۱۱۸ گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
آب و هواى داراي رطوبت بالا از عواملی است که طرح‌هاى نظامی، تاکتيک‌ها و تجهيزات نظامی، البسه و پشتيبانى از نيروها را تحت تأثير قرار مى‌دهد. از اديبهشت تا مهرماه، در استان‌هاى جنوب غرب و جنوب کشور دما و رطوبت بالا برای نيروهاى نظامی مشکل ساز مى‌شود. در صورتی که در همين دوره در مناطق شمالی و غربی، مثل آذربايجان و کردستان شرايط برای فعاليت نيروهاى نظامی مطلوب است.

۱۱۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ميانگين بالاترين بارش روزانه در منطقه کردستان ۴۸ ميلي‌متر است.

۱۲۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تصوير داده شده مربوط به زاغه‌نشینی است که نوعی اسکان غيررسمی يا غيرقانونی است. برای تأمين مسکن گروه‌هاى فقير شهرى و مهاجران، طرح‌هاى ساخت مسکن ارزان قيمت، اعطای وام مسکن و نظاير آنها را مى‌توان اجرا کرد. بررسى گزینه‌هاى نادرست:
گزینه‌هاى ۱، ۲ و ۴ مربوط به راه‌هاى سروسامان بخشيدن به مشاغل بخش غيررسمی است.

۱۲۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\text{مترمربع} = \frac{\text{مساحت (مترمربع)}}{\text{جمعيت (نفر)}} = \frac{۱۰۰,۰۰۰}{۵۰,۰۰۰} = ۲$$

۱۲۲ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. افزايش جمعيت شهرنشين در شهرهاى بزرگ، مسائل مثبت و منفي متعددى را به همراه دارد؛ در صورتی که جمعيت ورودى با وضعيت اشتغال رسمی و سپس خدمات مختلف عمومى شهرى، مطابقت نداشته باشد، منجر به رشد زاغه‌نشینی و حاشيه‌نشینی خواهد شد. در چنين شرايطی ممکن است امنيت و آسيب‌هاى اجتماعى، به ترتيب کاهش و افزايش يابد. اما پديده حومه‌نشینی، زمانى رخ مى‌دهد که وضعيت اشتغال مهاجران و حمل‌ونقل بين شهرها و حومه‌ها شرايط مساعدی دارد و در اين شرايط، برخى از جمعيت شهرنشين به اطراف شهرها مهاجرت مى‌کنند و از نظر خدمات و اشتغال به شهرها وابستگى دارند.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. (ص ۳۶) ۱۲۳

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. آمایش سرزمین عبارت است از سامان دادن و نظم بخشیدن به فضاهای جغرافیایی و توزیع متوازن، متعادل و منطقی جمعیت، فعالیت‌ها و تجهیزات و امکانات در سطح زمین.

در آمایش سرزمین به همه جنبه‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دفاعی و محیطی کشور به طور هماهنگ توجه می‌شود.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۲۵

آمار پدیده‌های طبیعی و انسان ← ورودی   تصاویر ماهواره‌ای ← ورودی

مدل‌سازی ← پردازش   نقشه ← ورودی - خروجی   جدول ← خروجی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در گزینه ۳ فعل اسنادی نداریم، پس باید با فعل اسنادی جمله را مرتب کنیم و این جمله به دست می‌آید: (هیچ‌وازر بردارنده وزر غیر نیست) و در صورت سؤال تأکید شده است که محمول پیدا شود و محمول در این جمله (بردارنده وزر غیر) می‌باشد. برای موردهای ب و ج به ترتیب (گوهر آدمیان و او) موضوع قضا یا هستند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از یک مورد آزمون قلم‌چی به همه‌ی آزمون‌های آتی تعمیم داده، که تعمیم شتابزده و ناروایی انجام داده است. گزینه‌های «۱» و «۴» استقرای تعمیمی قوی‌اند. گزینه‌ی «۲» استنتاج بهترین تبیین است.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. گزینه ۱ در مورد استدلال استقرایی قوی، صادق است. گزینه ۲ مربوط به قیاس است. گزینه ۳ مربوط به استدلال تمثیلی است. استقرا، مبنای روش تحقیق علوم تجربی است ولی راستی‌آزمایی فرضیه‌ها برعهده استنتاج بهترین تبیین است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۲۹

از آن جایی که استقرای تعمیمی براساس تخمین بنا شده است، نمی‌توان از آن نتیجه‌ی یقینی گرفت.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در استدلال استقرایی، مقدمات از نتیجه، حمایت نسبی می‌کنند و نتیجه آن احتمالی و غیرقطبی است و گزینه ۴ یک استقرای تعمیمی است.

اما در سایر گزینه‌ها یک استدلال قیاسی آمده است که مقدمات از نتیجه حمایت مطلق می‌کند و نتیجه آن قطعی است. در قیاس از یک مقدمه کلی یک نتیجه جزئی برداشت می‌شود اما در استقرای تعمیمی نتیجه کل برداشت می‌شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. برخی جملات، انشایی هستند، یعنی خبری از عالم خارج نمی‌دهند، بلکه تمایلات، احساسات، خواسته‌ها و اموری از این دست را مطرح می‌کنند. در نتیجه این جملات که قابلیت صدق و کذب را ندارند، در منطق بررسی نمی‌شوند. بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۲ و ۳ هر سه گزینه جزء جملات انشایی هستند و به ترتیب عبارت‌اند از:

«پرسشی و امری»، «منادا» و «امری» در نتیجه در منطق بررسی نمی‌شوند.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در استدلال قیاسی اگر مقدمات را بپذیریم، باید نتیجه را هم بپذیریم زیرا مقدمات از نتیجه حمایت مطلق می‌کنند نتیجه‌ی استدلال قیاسی، قطعی و یقینی است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این استدلال حکم موارد دیده‌شده به دیده‌نشده تعمیم داده شده که مشابه مثال کتاب درسی، استقرای تعمیمی است.

۱۳۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. جملات مطرح شده در گزینه‌ی ۲ هر دو قضیه‌ی حملی هستند.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: عبارت اول جمله‌ی انشایی است و قضیه محسوب نمی‌شود. عبارت دوم قضیه‌ی شرطی است.

گزینه‌ی ۳: عبارت اول جمله‌ی انشایی و عبارت دوم قضیه‌ی حملی است.

گزینه‌ی ۴: هر دو عبارت جمله‌ی انشایی هستند و قضیه محسوب نمی‌شوند.

۱۳۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گذشته منجمان، اخترشناسان و کاشفان زیادی فکر می‌کردند که زمین صاف و مسطح است و این که

نهایتاً پس از تحقیقات علمی و پیشرفت علم و فناوری به این نتیجه رسیده‌ایم که زمین کروی و گرد است، حاکی از پی بردن به اشتباهات گذشته است.

۱۳۶ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هم معنا و هم امکان شناخت از امور بدیهی هستند که به صرف تصور آن‌ها، مورد تصدیق واقع خواهند

شد. (رد گزینه‌های «۱ و ۴») البته این موضوع بدین معنا نیست که امکان شناخت تا کنون مورد انکار واقع نشده‌باشد. در تاریخ فلسفه بوده‌اند کسانی که منکر امکان شناخت شده‌اند و به عنوان مثال گرگیاس که یکی از سوفسطائیان است، از این قبیل به شمار می‌رود. (رد گزینه‌ی «۲») ولی باید دانست که هر چند انکار لفظی آن ممکن است، اما نمی‌شود به صورت عملی آن را انکار کرد، چون انکار عملی آن مستلزم آن است که فرد هیچ‌کاری نکند: غذای نخورد، آب نیاشامد و نخواهد و ... و چنین چیزی غیرممکن خواهد بود. بنابراین شگاک مطلق (کسی که در اصل توانایی شناخت و امکان آن شک می‌کند) هر چند به لفظ منکر شناخت است، اما امکان ندارد که به صورت عملی نیز دست از زندگی بشوید و به صورت عملی منکر شناخت شود.

۱۳۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به علت طرح پرسش‌های جدی و جدید درباره‌ی معرفت و ظهور دیدگاه‌های گوناگون، این بخش از فلسفه

به صورت شاخه‌ی مستقلی درآمد.

۱۳۸ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. از نظر سقراط فقط خداوند دانای حقیقی است.

۱۳۹ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. هدف سقراط از گشت‌وگذار در شهر و ارتباط با مردم این بود که فضیلت واقعی را به دست آورند و به

آن‌ها بفهماند که این ثروت و قدرت نیست که پایدار است بلکه این فضیلت است که برای آنها باقی می‌ماند.

۱۴۰ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بیت «نپندار در خزان کشته جو / که گندم ستانی به وقت درو» اشاره به این بحث فلسفی دارد که علت

خاص معلول خاص ایجاد می‌کند و هر علت هر معلولی ایجاد نمی‌کند. فیلسوفان این اصل را «سنخیت میان علت و معلول» می‌نامند.

۱۴۱ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. این بیت بیشترین ارتباط را با سنخیت علی و معلولی دارد و به این نکته اشاره دارد که هر چیزی از هر

چیزی پدید نمی‌آید و هر علتی، معلول خاص خود و هر معلولی، علت خاص خود را خواهد داشت.

۱۴۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر فلاسفه‌ی مسلمان، با اینکه کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد، اما

خود اصل علیت از این طریق به دست نمی‌آید. از نظر این فیلسوفان، پس از شکل‌گیری ذهن و درک اصل امتناع اجتماع نقیضین است که وقتی کودک صدایی را می‌شنود یا حرکتی را مشاهده می‌کند، به دنبال منشأ صدا و عامل حرکت برمی‌آید.

۱۴۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. رابطه‌ی علیت، رابطه‌ی وجودی میان اشیاء است؛ یعنی وجود یک چیز ضرورتاً وابسته به وجود دیگری است

و بنابراین، اگر علت باشد، حتماً معلول آن هم خواهد بود و اگر علت نباشد، معلول هم نخواهد بود. منشأ درک علیت، عقلی است،

یعنی اصل علیت اصلی عقلی و ماقبل تجربی است، ولی درک مصداق‌های علیت و کشف علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر فردی اصل سنخیت علت و معلول را انکار کند نمی‌تواند نظم و هماهنگی موجود در طبیعت را تبیین کند در حقیقت انکار اصل سنخیت بی‌اعتباری همه‌ی علوم را به دنبال دارد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر برای حقیقتی، «وجود» ذاتاً ضروری باشد، واجب‌الوجود بالذات نامیده می‌شود که مصداق آن خداست. چنین حقیقتی دارای هیچ علّتی نیست، زیرا نیازی به علت ندارد و خودش ذاتاً موجود است. پس واجب‌الوجود بالذات است، نه بالغیر (رد گزینه ۴). دقت کنید که چنین موجودی اصلاً امکان ذاتی نداشته که برطرف شود (رد گزینه ۳) همچنین از همان ابتدا بوده است و نمی‌توان روزی را فرض کرد که نبوده، پس نمی‌توان گفت به وجود آمده است (رد گزینه ۱).

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

اهداف دولت از اخذ مالیات	
۱- افزایش درآمد دولت (اولین و مهم‌ترین هدف مالیات) – مالیات برای تأمین مالی اهداف و پشتیبانی از فعالیت‌های دولت (مانند امنیت، دفاع، امور قضایی، آموزش و بهداشت عمومی) ضروری است. – هزینه تأمین خدمات ارائه شده توسط دولت در شهرها و روستاها (مانند مدارس، راه‌ها، علامت‌های راهنمایی و رانندگی، پلیس، درمانگاه‌ها، کتابخانه‌ها، بوستان‌ها و ...) از محل مالیات تأمین می‌شود. – هدف اصلی از مالیات این است که درآمد دولت را تا حدی بالا ببرد (افزایش دهد) که عملکرد دولت مؤثر واقع شود.	
۲- کاهش فعالیت‌های نامناسب و تشویق فعالیت‌های مطلوب – مثال‌هایی که افزایش و یا وضع مالیات باعث کاهش فعالیت یا رفتار نامناسب شده است: • وضع مالیات بر چوبک‌های غذاخوری در چین، باعث افزایش قیمت این چوبک‌ها شد. در نتیجه بسیاری از مردم، عادت خود را تغییر دادند و به جای چوبک‌ها از قاشق استفاده کردند. (هدف دولت: کاهش قطع درختان جنگلی و حفاظت از محیط زیست) • مالیات بر سوخت‌های آلاینده مانند بنزین و گازوئیل در برخی از کشورها (هدف دولت: کاهش مصرف و در نتیجه کاهش آلودگی ناشی از مصرف سوخت‌های آلاینده) • مالیات بر مصرف کیسه‌های پلاستیکی (هدف دولت: کاهش مصرف کیسه‌های پلاستیکی به دلیل اثر زیست‌محیطی خطرناک آن‌ها) • مالیات بر سیگار و محصولات تنباکویی (هدف دولت: کاهش مصرف آن‌ها به دلیل مضر بودن مصرف آن‌ها برای سلامت انسان) – دولت از بعضی از فعالیت‌ها که برای افراد جامعه مفید است (مانند مصرف شیر و لبنیات)، مالیات دریافت نمی‌کند.	
۳- کاهش نابرابری‌ها و فاصله‌های اقتصادی و اجتماعی مالیات یکی از ابزارهای مهم دولت در کاهش نابرابری و فاصله طبقاتی بین افراد پردرآمد و کم‌درآمد محسوب می‌شود.	

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی موارد نادرست: ۱۴۷

گزینه ی «۱»: بخش زیادی از درآمدهای دولت از محل فروش دارایی های تجدیدناپذیری مانند نفت و گاز تأمین شده است که درآمدی پایدار نیست، با قیمت نفت نوسان می کند و قابل تحریم است.

گزینه ی «۲»: دولت سالیانه بخشی از درآمد مورد نیاز خود را نیز از طریق ایجاد بدهی تأمین می کند، یعنی از مردم قرض می گیرد یا آن ها را در طرح های عمرانی و سرمایه گذاری های دولت شریک می کند و از محل سود این طرح ها سودی بین آن ها تقسیم می کند. این درآمد نیز نمی تواند تا ابد پایدار باشد.

گزینه ی «۳»: اگر با درآمد حاصل از فروش منابع تجدیدناپذیر، دارایی های دیگری خلق نشود و این درآمدها صرف هزینه های جاری کشور نظیر پرداخت دستمزد و ... شود، در این صورت حتماً نسل های بعد ما را نخواهند بخشید. (خلق دارایی های جدید کارهایی نظیر ساخت کارخانه برای افزایش تولید است).

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۴۸

$$\text{میلیون تومان } 48^1 = 240 \times \frac{1}{5} = \text{مالیات بر مصرف} \times \frac{1}{5} = \text{مالیات بر درآمد}$$

مالیات بر درآمد + مالیات بر دارایی = مالیات مستقیم

میلیون تومان $133 = 85 + 48$ = مالیات مستقیم

مالیات بر ارزش افزوده + مالیات بر مصرف + عوارض گمرکی و خدماتی = مالیات غیر مستقیم

میلیون تومان $317 = 32 + 240 + 45$ = مالیات غیرمستقیم

نکته: توجه کنید که مالیات بر ارث در مالیات بر دارایی، مالیات بر حقوق در مالیات بر درآمد و مالیات بر دخانیات در مالیات بر مصرف محاسبه شده و نیازی به محاسبه ی مجدد ندارند. همچنین عوارض نوسازی نوعی مالیات غیرمستقیم است که در مجموعه ی حقوق و عوارض گمرکی و خدماتی قرار می گیرد.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. ۱۴۹

الف) تقاضاکنندگان نیروی کار، صاحبان شرکت ها و کارخانه ها یا سرمایه گذاری هستند که نیروی کار را استخدام می کنند. نمودار شماره ی (۲) بیانگر رفتار تقاضاکنندگان است. عرضه کننده ی نیروی کار، همان کارگرانی هستند که با نیروی بدنی و یا فکری خود، محصول یا خدمتی را تولید می کنند. نمودار شماره ی (۱) رفتار عرضه کنندگان را در بازار نشان می دهد.

ب) در دستمزدهای بالاتر از دستمزد تعادلی (۷۵۰ دلار) مازاد عرضه ی نیروی کار وجود دارد، مانند دستمزد ۱۰۰۰ و ۱۲۵۰ دلار. همچنین در دستمزدهای پایین تر از دستمزد تعادلی (۷۵۰ دلار) مازاد تقاضای نیروی کار داریم که شامل دستمزد ۲۵۰ و ۵۰۰ دلار می شود.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بازی اقتصاد نیازمند یک داور (تنظیم گر) است که به آن دولت می گویند. کسب و کارها با گرفتن ۱۵۰

مجوزهای لازم به دولت اجازه می دهند که بر عملکردشان نظارت کند. مجموعه ی گسترده ای از قوانین و مقرراتی که توسط دولت وضع و اجرا می شود، به منظور تسهیل و تشویق مبادلاتی است که به نفع خریداران و فروشندگان است و از بروز شرایطی که به مبادلات آنها آسیب می زند، جلوگیری می کند. حضور دولت و عملکرد قوی آن سبب می شود افراد به حقوق یکدیگر تعرض نکنند و مثلاً دارایی هایی را که متعلق به آنها نیست تصرف نکنند.

- اگرچه مالیات بر مصرف نهایتاً به وسیله مصرف کننده نهایی پرداخت می شود، اما وظیفه قانونی پرداخت آن به عهده تولیدکنندگان و فروشندگان است.

- عوارض گمرکی و خدماتی، تابع سیاست های کلان بازرگانی و شرایط اقتصادی کشورها هستند و به جز اینکه یکی از راه های درآمدزایی دولت ها هستند، معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می شوند.

- مالیات بر ارزش افزوده با ایجاد شفافیت، فرار مالیاتی را کاهش می دهد و از مالیات ستانی مضاعف جلوگیری می کند، چرا که مالیات پرداخت شده تولیدکنندگان قبلی از مالیات بر فروش بعدی کسر می شود. در این نوع از مالیات، کالا و خدمات واسطه ای از پرداخت مالیات معاف می شوند.

نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ قیمت کالا در مرحله دوم = مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم

$$\text{واحد پولی } ۴۴,۰۰۰ = ۴۴۰,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}$$

ارزش محصول در مرحله دوم - ارزش محصول در مرحله سوم = میزان ارزش افزوده در مرحله سوم

$$\text{واحد پولی } ۱۰۸,۰۰۰ = ۵۴۸,۰۰۰ - ۴۴۰,۰۰۰$$

نرخ مالیات بر ارزش افزوده $\times$ میزان ارزش افزوده در مرحله سوم = مالیات بر ارزش افزوده خالص جمع آوری شده در مرحله سوم

$$\text{واحد پولی } ۱۰,۸۰۰ = ۱۰۸,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}$$

مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر = مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع آوری شده

$$\text{واحد پولی } ۶۹,۸۰۰ = ۶۹۸,۰۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰} = \text{نرخ مالیات بر ارزش افزوده} \times \text{قیمت کالا در مرحله آخر}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. فروش دارایی های ملّی مثل نفت، عملاً فروش دارایی هایی است که نه فقط به ما بلکه به نسل های بعد هم تعلق دارد. اگر با درآمد حاصل از فروش این منابع، دارایی های دیگری خلق نشود و این درآمدها صرف هزینه های جاری کشور (نظیر پرداخت دستمزد و ...) شود، در این صورت حتماً نسل های بعد، ما را نخواهند بخشید!

A: مالیات / B: کالا و خدمات / C: مالیات / D: پرداخت های عوامل تولید

۱۵۵

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. الگوی مرز امکانات تولید یکی از الگوهای اقتصادی است که اجازه می‌دهد تا درک بهتری از بده - بستان‌های یک کشور در استفاده از منابع کمیاب پیدا کنید.

۱۵۶

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

الف) تقاضاکنندگان نیروی کار، صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها یا سرمایه‌گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می‌کنند و گاهی در اقتصاد به آن‌ها کارفرما هم می‌گویند. نمودار تقاضا (B) نزولی است. به این معنی که رابطه‌ی بین استخدام نیروی کار مورد نیاز کارفرمایان با دستمزد رابطه‌ای معکوس است. یعنی با افزایش دستمزد تقاضا برای نیروی کار، کاهش و با کاهش دستمزد تقاضا برای استخدام نیروی کار افزایش می‌یابد.

ب) در سطوح پایین‌تر از دستمزد تعادلی (بخش ۲) با مازاد تقاضا و کمبود عرضه مواجه هستیم. مازاد تقاضا به این معناست که در این سطح کارفرمایان مایل به استخدام تعداد زیادی نیروی کار هستند. اما کارگران تمایلی به انجام کار با این سطح دستمزد کم ندارند.

پ) نقطه‌ی الف، روی نمودار A قرار دارد و بیانگر رفتار عرضه‌کنندگان (کارگران) در بازار است. در این نقطه سطح دستمزد ۲ میلیون تومان و تعداد نیروی کار حاضر به استخدام با این سطح از دستمزد برابر با صفر است. بنابراین مفهوم آن این است که در این سطح قیمت هیچ کارگری حاضر به انجام کار نیست.

۱۵۷

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

قیمت محصول $\times$ میزان محصول فروش رفته (نه تولید شده) = درآمد فروشندگان در هر سطح از قیمت (الف)
در نقطه B درست است. تعداد ۳۰ عدد از کالا تولید شده، اما در این سطح از قیمت تنها ۱۰ عدد تقاضا از سمت تقاضاکنندگان وجود دارد. در نتیجه درآمد فروشندگان در این نقطه برابر است با:

$$\text{تومان } 4000 = 400 \times 10 = \text{درآمد فروشندگان در هر نقطه } B$$

ب) در نقطه D و سطح قیمت ۲۰۰ تومان

میزان تقاضا برابر با ۳۰ عدد و میزان عرضه برابر با ۱۰ عدد است. مشاهده می‌شود که در این سطح از قیمت میزان تقاضا بیشتر از میزان عرضه است و در اصطلاح گفته می‌شود بازار با مازاد تقاضا و یا کمبود عرضه مواجه است.

در بازار به دلیل پایین بودن قیمت و ارزان بودن کالا، تقاضاکنندگان میزان زیادی از کالا را تقاضا دارند؛ در حالیکه به دلیل ارزان بودن کالا و پایین بودن میزان سود، تولیدکنندگان تمایل چندانی به تولید کالا ندارند و تنها ۱۰ عدد از کالا را تولید می‌کنند. در نتیجه اگر تمامی ۱۰ عدد کالای تولید شده توسط تولیدکنندگان خریداری شود، هنوز تقاضاکنندگان در بازار برای کالا به میزان ۲۰ عدد تقاضا دارند ($30 - 10 = 20$) ولی تولیدکنندگان دیگر حاضر به تولید در این سطح از قیمت نیستند. در این شرایط اقتصاددانان می‌گویند بازار با مازاد تقاضایی معادل ۲۰ عدد مواجه است.

۱۵۸

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بازار اشاره شده در صورت سؤال به بازار انحصاری فروش اشاره دارد. بازار انحصاری فروش بازاری است که در آن فقط یک فروشنده برای یک کالا یا خدمت خاص وجود دارد و هیچ رقیبی ندارد.

ویژگی‌های اصلی:

تنها تولیدکننده: فقط یک شرکت یا فروشنده وجود دارد.

نبود جایگزین: محصول یا خدمت مشابهی در بازار نیست.

کنترل قیمت: فروشنده می‌تواند قیمت را تا حد زیادی تعیین کند. در این بازار فروشنده قیمت‌گذار و خریداران قیمت‌پذیر هستند.

الف) قیمت گوجه‌فرنگی فروخته شده به کارخانه با احتساب مالیات بر ارزش افزوده:

$$= 500 + \left(500 \times \frac{10}{100} \right) = 550 \text{ تومان}$$

ب) مالیات بر ارزش افزوده‌ی جمع شده توسط کارخانه

$$= 750 \times \frac{10}{100} = 75 \text{ تومان}$$

ج) جمع مالیات بر ارزش افزوده‌ی جمع‌آوری شده:

مالیات بر ارزش افزوده‌ی جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله‌ی آخر =

$$= 1250 \times \frac{10}{100} = 125 \text{ تومان}$$

الف) در سطح قیمت ۴۰۰ تومان و مقدار ۴ کیلو، تولیدکننده بیشترین دریافتی را دارد.

$$\text{تومان } 1,600 = 4 \times 400 = \text{بیشترین دریافتی تولیدکننده}$$

ب)

مقدار عرضه در قیمت ۲۰۰ - مقدار تقاضا در قیمت ۲۰۰ = کمبود عرضه در قیمت ۲۰۰ تومان

$$\text{کیلو } 8 = 8 - 0 = \text{کمبود عرضه در قیمت } 200 \text{ تومان}$$

کیلو ۴ = مقدار عرضه‌ی تعادلی

$$\text{کیلو } 4 = 8 - 4 = \text{مقدار عرضه‌ی تعادلی} - \text{کمبود عرضه در قیمت } 200 \text{ تومان}$$

ج) در سطوح قیمت بالاتر از قیمت تعادلی در بازار با کمبود تقاضا (مازاد عرضه) روبه‌رو می‌شویم. بنابراین در سطح قیمت ۵۰۰

تومان، ۴ کیلو کمبود تقاضا (مازاد عرضه) وجود دارد.

$$\text{کیلو } 4 = 6 - 2 = \text{کمبود تقاضا (مازاد عرضه) در سطح قیمت } 500 \text{ تومان}$$

